

I samtiden *för framtiden*

Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun

Linköping
Där idéer blir verklighet

INNEHÅLL

Varför ett kulturpolitiskt program?	3
Syfte	3
Process	3
Vad ska det resultera i?	4
Kulturbegreppet	4
Ett nationellt perspektiv	6
Nationella kulturpolitiska mål	6
Våra kulturvanor	6
Vad ska vi fokusera på?	8
Kulturlivets scener och mötesplatser	9
Kulturlivet och det livslånga lärandet	10
Linköpings kreativa aktörer	11
Mångfald av möjligheter	12
Kultur för sin samtid och framtid	13
Genomförande	14
Kommunal samverkan	14
Implementering	15
Uppföljning	15

Tiden vi lever i karakteriseras av stora samhällsförändringar med flera oförutsägbara rörelser och trender. En föränderlig värld ställer stora krav på samhället och människan. Den kulturella dimensionen av samhällsutvecklingen hjälper oss att bättre förstå vår omvärld och oss själva. Utifrån detta kan konstateras att kulturpolitiken idag är bredare än att avse endast kultursektorn. Att öppna upp för breda diskussioner om kultur, dess funktion och möjligheter, är ansatsen att göra kultur till en angelägenhet för hela Linköping.

Grunden för kulturpolitiken är kulturens egenvärde, samtidigt ökar insikten om kulturens och kreativitetens betydelse för utveckling inom andra samhällsområden. Som en följd av de samhällsförändringar och nya förutsättningar som växer fram finns ett behov av ett kulturpolitiskt program som är anpassat till samtiden. I samtiden, för framtiden – Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun ska utgöra grunden för en långsiktig kulturpolitik som bidrar till allas möjlighet att uppleva delaktighet i kulturlivet, att stödja konstnärlig förnyelse och kulturell mångfald, samt att främja ett levande kulturarv för såväl sin samtid som framtid.

Syfte

Kultur är en angelägenhet för alla som bor och verkar i Linköpings kommun. Syftet med detta program är därför att presentera en tydlig kulturpolitisk inriktning som blir vägledande och styrande för alla kommunala verksamheter.

Process

Kommunstyrelsen beslutade i maj 2016 (Dnr KS 2016-276) att ta fram ett nytt kulturpolitiskt program. Framtagandet av *I samtiden, för framtiden – Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun* har skett i nära dialog med kultur- och fritidsnämndens referensgrupp, kultur- och fritidsförvaltningens enhetschefer, kommunala chefer för andra förvaltningar och bolag, Linköpings kulturaktörer med representanter från institutioner, ideell sektor och kreativa näringar, samt ungdomar och Ungdomsombud.

Vad ska det resultera i?

Alla förvaltningar, nämnder och bolag i Linköpings kommun har ett gemensamt ansvar att skapa förutsättningar för att kommunens medborgare ska få möjlighet att utöva och ta del av kultur genom hela livet. *I samtiden, för framtiden – Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun* ska vara en tydlig vägvisare framåt i detta arbete.

Med **kulturaktör** avses aktörer verksamma inom kulturområdet såsom kulturinstitutioner, det fria kulturlivet och de insatser som görs av civilsamhället inom till exempel studieförbund, föreningar och ideella krafter.

Kulturbegreppet

Med **kultur** avses ett brett fält som inbegriper:

Kulturarv

Bibliotek och folkbildning

Design, hantverk och arkitektur

Konst

Spel

Populärkulturella verksamheter och uttryck

Med **konst** avses uttryck, utövande och verksamhet inom:

Litteratur

Film

Bildkonst

Musik

Scenkonst

Ett nationellt perspektiv

Nationella kulturpolitiska mål

I samtiden, för framtiden – *Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun* lutar sig mot de nationella kulturpolitiska målen¹:

- Kulturen ska vara en dynamisk utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

Våra kulturvanor

Kulturvanerapporten *Kulturvanor i Sverige 1989-2017*² visar att den svenska befolkningen är kulturaktiv och att förändringarna i befolkningens kulturvanor är relativt stabila över tid. I relation till delaktighetsmålet visar undersökningen på följande variationer i kulturaktiviteter mellan vissa grupper i befolkningen:

- Kvinnor är i högre utsträckning delaktiga i kulturlivet jämfört med män.
- Yngre är mer aktiva i kulturlivet än äldre.
- Social härkomst, uppnådd klass och inkomst påverkar i vilken utsträckning människor deltar i kulturlivet.
- Högre kulturdeltagande i staden.

¹ Tid för kultur, prop. 2009/10:3

² Kulturvanor i Sverige 1989–2017, Kulturfakta 2018:2, Myndigheten för kulturanalys

Vad ska vi fokusera på?

Resultaten från Myndigheten för kulturanalys undersökning visar att deltagandet i kulturlivet är stort. Individens val av kulturaktivitet varierar och variabler som tillgänglighet, kostnader, ålder och socioekonomisk bakgrund spelar en betydande roll i detta sammanhang.

I Linköping strävar vi efter att så många som möjligt av kommunens medborgare ska kunna ta del av kulturlivet – utan begränsande faktorer. Kulturen ska finnas nära till hands för alla. Linköpings kommun har sin utgångspunkt i diskrimineringsgrunderna³ och eftersträvar att i största möjliga mån motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Att bredda deltagandet i och öka spridningen av kulturen är en huvuduppgift.

Med detta som utgångspunkt inriktar sig programmet på följande fem fokusområden:

- Kulturlivets scener och mötesplatser (sid. 9), där frågor kring scener och mötesplatser i hela kommunen är centrala, för att kunna skapa ett starkt kulturliv.
- Kulturen och det livslånga lärandet (sid. 9), där kulturens roll för upplevelser och lärande, riktat till alla åldrar, lyfts fram.
- Linköpings kreativa aktörer (sid. 10), där förutsättningarna för att verka som kulturaktör i Linköping är i fokus.
- Mångfald av möjligheter (sid. 11), där utvecklingen av kulturutbudet sätts i relation till publik och mottagare.
- Kultur för sin samtid och framtid (sid. 12), där mål för att stärka kulturens roll idag och i framtiden ryms.

³Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariationer, sexuell läggning eller ålder.

Fokusområde:

Kulturlivets scener och mötesplatser

Linköpings kulturliv är berikat av ett vitalt föreningsliv, folkbildning, kulturinstitutioner, enskilda kreatörer och kreativa näringar. I mötet mellan olika aktörer och funktioner kan synergier, samarbeten och nya idéer uppstå. För att främja en sådan utveckling behövs kulturella mötesplatser, som är en grundförutsättning för ett livskraftigt kulturliv.

Mötesplatser som möjliggör

Med kulturella mötesplatser avses platser där människor både kan uppleva och utöva olika kulturyttringar, låta sig inspireras, vidareutvecklas och möta andra med liknande intressen. Det ska vara platser där det sociala sammanhanget spelar en viktig roll och där intressen förenar människor oavsett härkomst, funktionsförutsättningar, ålder eller kön.

Mötesplatserna ska vara tillgängliga och anpassade för att göra det möjligt att utöva en mångfald av kulturella uttryck. Varje kulturellt uttryck har sina specifika behov, ifråga om lokaler och utrustning. Det är därför viktigt att också ge plats åt de kulturformer som saknar en arena att växa på.

Linköpings kommun ska:

- Utveckla mötes- och kulturarenor för olika kulturyttringar.
- Ta fram en anläggningsstrategi med fokus på kulturella mötesplatser och lokaler.

Det offentliga rummet

Med den direkta tillgången för medborgarna erbjuder stadens offentliga rum en variation av möjligheter. I Linköping ska kulturen beredas plats genom befintliga strukturer såsom stadsplanering och offentlig konst, men också genom tillfälliga pop up-evenemang, festivaler, utställningar och föreställningar. Ett tillåtande stadsrum vittnar

om en lekfull och kreativ stad, vilket kan inspirera och ge upphov till nya idéer om och möjligheter för hur det offentliga rummet kan brukas.

Kulturarvet är en viktig del av det offentliga rummet. Linköping har ett lokalt kulturarv och kulturmiljöer att vara stolta över. Arkitekturen och den byggda miljön är tillgängliga kulturuttryck som kan upplevas av alla och som förmedlar kunskap om Linköpings historia och utveckling. Vikten av detta betonas även i Arkitekturprogram för Linköpings innerstad.

Linköpings kommun ska:

- Se till att det offentliga rummet i högre utsträckning används för kulturutövande och upplevelser.
- Vårda, bevara och utveckla kulturarvet som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

Kultur i hela kommunen

För att skapa förutsättningar för ett rikare och mer differentierat kulturutbud i kommunens alla delar arbetar Linköpings kommun för tvärssektoriell samverkan mellan förvaltningar, kommunala bolag, föreningsliv, fria kulturutövare och institutioner.

Linköpings kommun ska:

- Skapa förutsättningar för att medborgarna ska kunna ta del av kultur i hela kommunen.

Fokusområde:

Kulturen och det livslånga lärandet

Kulturens mångfald av olika uttryckssätt har en stor betydelse för människors möjligheter till lärande och utveckling genom hela livet. Kulturupplevelser väcker känslor, engagerar sinnen och stimulerar fantasin på sätt som främjar vårt kreativa tänkande och utmanar oss att se världen från nya perspektiv. Kulturen kan ge oss erfarenheter bortom det upplevda. En kulturupplevelse kan ge tillträde till en svunnen tid, till en annan värld eller till en oåtkomlig plats.

Kultur för barn och unga – en bra start

Vikten av att redan i ung ålder få tillgång till, och kännedom om, kulturlivet betonas i såväl FN:s barnkonvention som skolans läroplan⁴. Alla barn och unga ska få tillgång till kultur i olika former, för att utveckla sin kreativitet och forma sin identitet.

Skolan⁵ är den i särklass viktigaste kulturförmedlande institutionen för många barn och unga, då det är den arena som möter alla barn och unga oavsett var de bor eller vilken bakgrund de har. Kulturella uttryck som en del av skolans undervisning bidrar till lust, nyfikenhet och motivation i lärandet.

För att kunna utveckla kulturintresse måste det finnas möjligheter för barn och unga att även på fritiden ta del av och fördjupa sig i olika kulturformer. Detta kan ske via t.ex. Kulturskolan, fritidsverksamhet, bibliotek, andra kulturinstitutioner och föreningsliv.

Linköpings kommun ska:

- Utveckla en barnkulturgaranti där alla barn och unga i hela kommunen får möta professionell kultur regelbundet under sin skoltid.
- Erbjuder ett brett utbud av kulturaktiviteter på fritiden för barn och unga.

⁴SÖ 1990:20 och Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

⁵Med skola avses förskola, grundskola och gymnasium.

Kultur för vuxna och äldre – bildning genom livet

De livslånga intressen som skapas i ung ålder ska tas tillvara och ges möjlighet att utvecklas genom hela livet. Linköping ska ha ett rikt kulturliv som är en naturlig del av människors vardag, där det finns förutsättningar att utöva och uppleva såväl traditionell som nyskapande kultur. Kulturen har även viktiga hälsofrämjande egenskaper och bör därför finnas i människors närhet. Kulturens roll för kunskap och fortbildning är stark tack vare studieförbund, föreningar, bibliotek och andra kulturinstitutioner.

Linköpings kommun ska:

- Stödja utvecklingen inom studieförbund, föreningar och kulturinstitutioner där bildning är i fokus.
- Vara uppdaterad kring forskning som rör kulturens roll ur ett folkhälsoperspektiv.
- Utveckla en uppsökande verksamhet för äldre som motiverar att delta och vara medskapande i kulturupplevelser, såväl som passivt konsumerande.
- Utveckla metoder för att tillsammans med äldre ta fram kulturaktiviteter som kan minska ofrivillig ensamhet och bidra till meningsfulla sociala sammanhang. Kulturaktiviteterna ska äga rum i de miljöer där äldre lever och bor.

Fokusområde:

Linköpings kreativa aktörer

I Linköping finns det ett rikt kulturliv där kommunens uppgift är att främja och tillvarata kulturaktörernas engagemang och att erbjuda goda förutsättningar för att bo och verka som kulturaktör i Linköping. Lokalt förankrade kulturaktörer bidrar till ett gott kulturklimat och en levande kommun.

Närodlad kultur

Linköpings kommun vill erbjuda medborgarna en miljö som i olika former stimulerar till att väcka ett intresse för kultur. Kulturintressen ska ges utrymme att gro och växa, och individer ska ges möjlighet att utvecklas och verka professionellt som kulturaktörer. För detta krävs rätt förutsättningar och verktyg redan från start. Detta kan beskrivas som en kulturell infrastruktur, vilken möjliggör individens utveckling och navigering inom kulturfältet.

Linköpings kommun ska:

- Erbjuder ett modernt och tillgängligt stödssystem för kulturaktörer verksamma i kommunen.
- Stärker och utvecklar den kulturella infrastrukturen.

Engagemang och samverkan

Samarbeten mellan kulturaktörer, amatörer som professionella, samt medarbetare inom offentlig sektor är av stor vikt i dagens samhälle. Ambitionen är därför att sänka trösklarna mellan olika verksamheter och bidra till ett öppet klimat i syfte att mobilisera allt engagemang som finns inom kultursektorn för att tillsammans bidra till en dynamisk kommun.

Linköpings kommun ska:

- Uppmuntra nya samverkansformer inom, och med, föreningslivet.
- Tillsammans med kommunens kulturaktörer utveckla fler mötesplatser.

Fokusområde:

Mångfald av möjligheter

Ett brett och levande kulturliv ökar Linköpings attraktionskraft och våra medborgares välbefinnande. Linköping är en modig kommun och det ska avspeglas i kulturlivet. Kulturen och dess olika uttryck är ofta en arena för samhällsdebatt genom vilken människans perspektiv tillåts vidgas. Därför ska Linköpings kommun erbjuda en mångfald av möjligheter att både skapa och uppleva kultur, i dess vidaste mening.

En jämlik tillgång till ett brett kulturutbud

Alla arrangemang som genomförs av, eller med stöd av, Linköpings kommun ska i största möjliga mån vara tillgängliga och öppna för alla. Tillgänglighet innebär fysiskt tillgängliga lokaler, möjlighet att ta del av information utifrån sina egna förutsättningar och att bli väl bemött i kommunens lokaler samt vid arrangemang. All kulturell verksamhet skapar unika former av sociala sammanhang.

Linköpings kommun ska:

- Uppmuntra arrangemang och produktioner som utmanar och stimulerar.
- Utveckla programutbudet på våra kulturarenor.
- Erbjuder medborgarna ett kulturliv som består av bredd, spets och representation.

Kultur som mobiliserande kraft

Ett gemensamt intresse kan förena människor oavsett ålder eller bakgrund. Kulturen skapar möjligheter att föra samman människor och är ett kraftfullt verktyg för inkludering och integration. Kultur är en kraftkälla och ju fler som får hämta energi från kultur, desto öppnare och mer livskraftigt samhälle.

Linköpings kommun ska:

- Främja möten mellan människor med olika bakgrund.
- Skapa möjligheter för människor att själva bli kulturaktörer.
- Uppmärksamma och utveckla kulturens hälsofrämjande egenskaper.
- Verka för att så många som möjligt ska kunna ta del av och engagera sig i kulturlivet.

Kulturens informationskanaler

För att så många som möjligt ska kunna ta del av Linköpings breda kulturutbud är det viktigt att kommunen är synlig och finns närvarande i flera kanaler, utifrån medborgarnas olika förutsättningar. Linköpings kommun ska även arbeta medvetet och proaktivt för att nå nya målgrupper och grupper som inte deltar i kulturlivet.

Linköpings kommun ska:

- Arbeta proaktivt med att synliggöra Linköpings kulturliv för alla medborgare.

Fokusområde:

Kultur för sin samtid och framtid

"Om man vägrar se bakåt och inte vågar se framåt så får man se upp" menade Tage Danielsson. Kulturen speglar den samtid där den skapas och utmanar vår bild av framtiden. Vetskapen om att individer idag kommer att se tillbaka på nutiden ställer stora krav på kommunen att våga släppa fram, och bereda plats för, det framtida kulturarvet – präglad av kreativitet, konstnärlig kvalitet och mångfald.

Kultur och demokrati

Kultur suddar ut gränser och bygger broar, den tänjer och utmanar våra föreställningar. Sett ur detta perspektiv är det fria kulturlivet en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Kulturen ger oss verktyg att uttrycka oss, att tolka och reflektera kring den utveckling som sker i samhället. Kulturen har också en viktig roll i samhällsdebatten genom att kommentera och ifrågasätta.

Linköpings kommun ska:

- Stärka kulturens roll i den samtida samhällsdebatten.
- Skapa arenor för det offentliga samtalet.

Tväarsektoriella samarbeten och samhällsutveckling

Samverkan med andra samhällsområden är central för att kulturen ska kunna utvecklas och hitta nya former. När kulturens egenvärde stärks blir den mer intressant för andra samhällsområden. Linköpings kommun ska ta initiativ för att samarbetet mellan kulturlivet och andra samhällssektorer utvecklas och på så sätt låta kulturella värden vara med och prägla samhällsutvecklingen.

Linköpings kommun ska:

- Skapa forum för utbyte av idéer och kunskap mellan personer som är verksamma inom kulturområdet och andra samhällsområden såsom universitet och näringsliv.

Det digitaliserade samhället

Samhällsutvecklingen drivs idag till stor del av digitalisering. För kulturen innebär digitaliseringen att förutsättningarna förändras för att ta del av och skapa kultur, men också för bevarande av kulturarv. Denna process innebär såväl ökad tillgänglighet som en möjlighet för offentligt finansierad kultur att representera mångfald. Detta kan både skapa och anpassas till nya kulturanor, som i sin tur innebär fler möjligheter för publik att samspela med kultur.

Linköpings kommun ska:

- Ta vara på digitaliseringens möjligheter, genom att utveckla samarbeten mellan kulturlivet och teknikområdet.
- Visa öppenhet inför nya kulturuttryck.

Genomförande

Kommunal samverkan

I samtiden, för framtiden – Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun är ett övergripande styrdokument som ska vara vägledande för alla kommunala beslut som rör kulturområdet.

För att kultur ska bli en tvärssektoriell angelägenhet krävs samverkan och samtal kring kulturens roll i samhället.

Arbetsmarknadsnämnden ska, i samverkan med kultur- och fritidsnämnden, beakta att integration och inkludering fördjupas i kultur- och fritidsaktiviteter.

Barn- och ungdomsnämnden och Bildningsnämnden ska tillsammans med kultur- och fritidsnämnden verka för alla barns rätt till kultur i skolan.

Kommunstyrelsen ska med kulturens kraft verka för en hållbar samhällsutveckling och skapa förutsättningar för en meningsfull fritid.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för ett väl fungerande stödsystem till kommunens kulturaktörer.

Samhällsbyggnadsnämnden ska bereda plats för kulturen i stadsplaneringen, och samverka med kultur- och fritidsnämnden i fråga om kulturmiljöer, kulturminnen och kulturscener i det offentliga rummet.

Äldrenämnden och Omsorgsnämnden ska skapa förutsättningar för att kommunens äldre invånare och personer med särskilda behov ska ha möjlighet att ta del av kultur och det livslånga lärandet.

Implementering

Under varje mandatperiod ansvarar kultur- och fritidsnämnden för framtagandet av konkretiserade och aktivitetsspecifika handlingsplaner med strategiska prioriteringar utifrån respektive fokusområde. Handlingsplanerna kommer att ha en tydlig koppling till kultur- och fritidsnämndens mål och även att ta hänsyn till de strategiska prioriteringar och mål som fastställs i Region Östergötlands kulturplan.

Uppföljning

Arbetet med det kulturpolitiska programmet ska kontinuerligt följas upp och rapporteras. Revidering av programmet sker vid behov. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för uppföljning och rapportering till kommunstyrelsen, övriga nämnder, föreningsliv och andra organisationer och aktörer. Uppföljning ska ske två gånger per år i samband med delårsbokslut och bokslut.

Kultur- och fritidsnämnden ska både initiera och ansvara för samverkan, implementering och uppföljning. Linköpings kommuns alla nämnder, förvaltningar och bolag har tillsammans med kommunens kulturaktörer stora möjligheter att sätta Linköping på den kulturella kartan, både nationellt och internationellt.

PRODUKTION

Kultur- och fritidsförvaltningen
Linköpings kommun

FORMGIVNING

Linkin AB

FOTO

David Einar, Linkin AB
Unsplash

TRYCK

Ringqvists tryckeri
Oktober 2019

